

Allergische en niet-allergische voedselovergevoeligheid

tweedaagse post HBO cursus
met terugkomdag

Accreditatie voor diëtisten is aangevraagd bij de StADAP
16 punten voor de tweedaagse cursus en
8 punten voor de terugkomdag.

Amersfoort 2011

dinsdag 4 oktober
maandag 14 november

terugkomdag
donderdag 24 mei 2012

D&VO Diëtist & VoedselOvergevoeligheid

Allergische en niet-allergische voedselovergevoeligheid

De begeleiding van mensen met een (vermeende) voedselovergevoeligheid is complex. Het omvat het stellen van de juiste diagnose, identificatie van verantwoordelijke triggers of allergenen en het daarop afstemmen van de voeding. Elk van deze fases is een breinbreker, die alleen met stevig puzzelen is op te lossen. Het door D&VO en VOODAZ nieuw ontwikkelde protocol en anamneseformulier bieden houvast. Samen met bestaande standaarden geven zij het denkkader om de juiste conclusies te kunnen trekken uit de informatiebrij en de atypische klachten. Ook al is het niet eenvoudig, het vaststellen of uitsluiten van een voedselovergevoeligheid is van groot belang voor de cliënt. Het helpt om klachten te verminderen en het voorkomt onnodig elimineren van voedingsmiddelen en daarmee mogelijk een onvolwaardige voeding.

Het nieuwe protocol en anamneseformulier zijn inhoudelijk afgerond en worden in najaar 2011 door deskundigen van commentaar voorzien. Ook de aandachtspunten uit de cursus worden in de commentaarronde meegenomen. Alle cursisten ontvangen de definitieve versies van het protocol en anamneseformulier. Deze stukken worden ook tijdens de terugkomdag besproken.

De post HBO cursus Allergische en niet-allergische voedselovergevoeligheid is een basis-cursus voor alle diëtisten, die patiënten met voedselovergevoeligheid (willen gaan) begeleiden, en werkzaam zijn in de 1e, 2e of 3e lijns gezondheidszorg. Zowel de begeleiding van kinderen als volwassenen komt aan bod. De cursus bestaat uit 2 cursusdagen met facultatief een terugkomdag om de vragen, knelpunten en casuïstiek uit de eigen praktijk te bespreken.

De sprekers

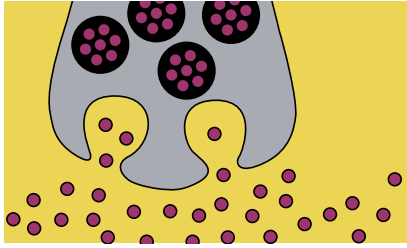
- [Berta Beusekamp](#), diëtist UMCG, Groningen, Nederlands Astmacentrum Davos, Zwitserland en lid van de VOODAZ
- [Dr. Hans de Groot](#), allergoloog, Centrum voor Allergie en Kind, Reinier de Graaf Groep Delft, locatie Diaconessenhuis Voorburg
- [Irene Herpertz](#), diëtist aandachtsgebied voedselallergie en kinderen, Martini Allergie Centrum voor Kinderen, Martini Ziekenhuis Groningen en lid van de VOODAZ
- [Jeanne de Jongh](#), diëtist Diëtistenpraktijk Andermaal, Albert Schweitzerziekenhuis, Dordrecht en lid van D&VO en de VOODAZ
- [Helga Merkun](#), diëtist Erasmusmc/ Kinderhaven, Rotterdam en lid van de VOODAZ
- [ir. Marjan van Ravenhorst](#), levensmiddelentechnoloog, Allergenen Consultancy, Scherpenzeel
- [Sacha Visser](#), diëtist, Diëtistenpraktijk Andermaal, Arnhem en Breda, Stichting VoedselAllergie en lid van D&VO

Programmacommissie

Ingeborg Schoof, diëtist Diëtisten-praktijk Alimentum, Oost-Grafdijk. Namens D&VO en VOODAZ:

Berta Beusekamp, Jeanne de Jongh, Helga Merkun en Sacha Visser. Beide netwerken zijn al vele jaren actief in het opzetten van behandelingen bij voedselovergevoeligheid en werken steeds meer samen om de dieetadvisering bij allergische en niet-allergische voedselovergevoeligheid te optimaliseren.

Hierbij ligt bij de D&VO vooral de nadruk op de praktijk en bij de VOODAZ op wetenschappelijke onderbouwing.

Dinsdag 4 oktober 2011

De medische basis en diëtistische diagnose

09.30 uur Ontvangst en registratie

10.00 uur **Welkom**

[Jeanne de Jongh](#), dagvoorzitter

(Patho)fysiologie

Welke reacties kunnen allergenen en triggers in het lichaam veroorzaken, wat zijn de achterliggende mechanismen en reageren kinderen anders dan volwassenen?

[Dr. Hans de Groot](#)

Voedselovergevoeligheid en Directe Toegankelijkheid Diëtetiek

Voedselovergevoeligheid kan levensbedreigende reacties veroorzaken. Welke patiënten neem je zonder tussenkomst van een arts in behandeling en wie verwijst je eerst door?

[Sacha Visser](#)

Pauze

De zin en onzin van allergietesten

De diagnose van een voedselovergevoeligheid is niet eenvoudig. Wat kunnen de verschillende allergietesten bijdragen aan de juiste diagnose?

[Dr. Hans de Groot](#)

Lunch

Gestructureerde diagnose

Een voedselovergevoeligheid vaststellen of uitsluiten vraagt om een gestructureerde aanpak. De D&VO en VOODAZ hebben hiervoor een nieuw protocol en anamneseformulier ontwikkeld. Deze worden begin 2012 definitief na de huidige commentaarrronde.

[Berta Beusekamp](#)

Casuïstiek

De deelnemers werken in kleine groepen twee casussen uit om te komen tot de diëtistische diagnose. Er is keuze uit vier verschillende thema's: voedselovergevoeligheid bij zuigelingen, kruisallergie, anafylaxie en screening bij verdenking van niet-allergische voedselovergevoeligheid.

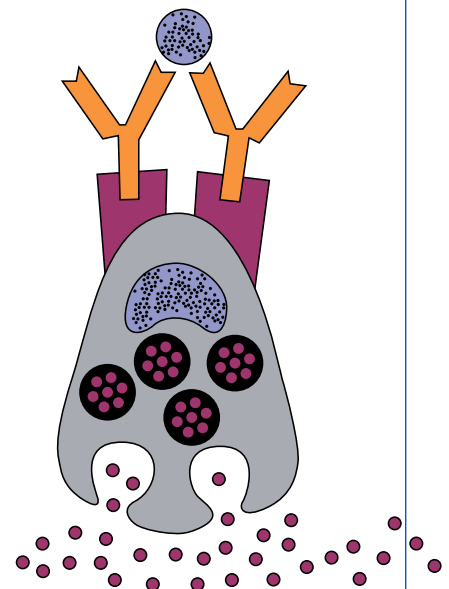
[Begeleiding door: Berta Beusekamp, Jeanne de Jongh, Helga Merkun en Sacha Visser](#)

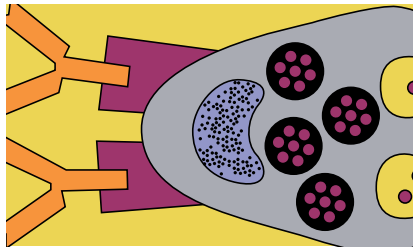
Ronde 1: Casus 1

Pauze

Ronde 2: Casus 2

17.00 uur Wel thuis

Maandag 14 november 2011

De diëtistische behandeling

09.30 uur Ontvangst en registratie

10.00 uur **Welkom**

[Berta Beusekamp](#), dagvoorzitter
Bespreking huiswerkopdrachten

Welk houvast biedt het etiket?

Op het etiket staat veel informatie, welk houvast biedt dit bij voedselovergevoeligheid?
[ir. Marjan van Ravenhorst](#)

Leven met een voedselovergevoeligheid

Met welke belemmeringen wordt de cliënt in het dagelijks leven geconfronteerd? Is de impact daarvan vergelijkbaar met de invloed van andere chronische aandoeningen op het normaal (sociaal) functioneren?
[Spreker volgt \(zie \[www.pitactief.nl\]\(http://www.pitactief.nl\)\)](#)

Pauze

Elimineren en introduceren versus provoceren

Het elimineren en weer introduceren van mogelijke allergenen is noodzakelijk voor een goede diagnose en behandeling van (mogelijke) voedselovergevoeligheid. Welke eliminatie- en introductieschema's zijn geschikt, voor kinderen en volwassenen en voor de eerste en de tweede lijn? Wanneer komt provoceren in beeld?
[Irene Herpertz](#)

Lunch

Dynamisch behandelplan

Diagnose en behandeling zijn bij voedselovergevoeligheid met elkaar verweven. Het behandelplan kan nieuwe diagnostische informatie opleveren. De diëtistische diagnose en het behandelplan moeten daardoor regelmatig worden bijgesteld.
[Jeanne de Jongh en Helga Merkun](#)

Casuïstiek

De deelnemers werken in kleine groepen twee casussen uit om te komen tot de diëtistische behandeling. Er is keuze uit vier verschillende thema's: voedselovergevoeligheid bij zuigelingen, kruisallergie, anafylaxie en screening bij verdenking niet-allergische voedselovergevoeligheid.
[Begeleiding door: Berta Beusekamp, Jeanne de Jongh, Helga Merkun en Sacha Visser](#)

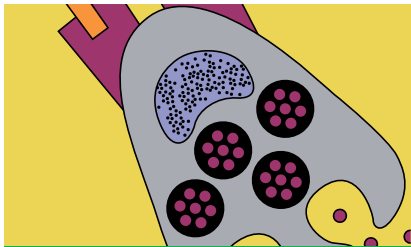
Ronde 1: Casus 1

Pauze

Ronde 2: Casus 2

17.00 uur Wel thuis

ik ben
allergisch
voor
noten

Donderdag 24 mei 2012

Voedselovergevoeligheid in de eigen praktijk

Het vaststellen of uitsluiten van voedselovergevoeligheid is niet eenvoudig en voor elke cliënt weer anders. De echte knelpunten komen daarom naar boven als je de kennis uit de cursus in de eigen praktijk gaat toepassen. De terugkomdag, een half jaar na de tweedaagse cursus, is bedoeld om vragen te beantwoorden en knelpunten op te lossen. Eigen casuïstiek staat deze dag daarom centraal. De deelnemers sturen tevoren de vragen, knelpunten en casuïstiek in. Deze komen op de terugkomdag aan bod. Ook diëtisten die niet de cursus hebben bijgewoond, maar wel vragen over de voedselovergevoeligheid hebben, zijn welkom. Zij kunnen zich vanaf 1 oktober 2011 hiervoor inschrijven, zolang er nog plaatsen beschikbaar zijn.

09.30 uur Ontvangst en registratie

10.00 uur **Welkom**
[Dr. Hans de Groot](#), dagvoorzitter

Actuele ontwikkelingen

- Medische ontwikkelingen, waaronder recombinant diagnostiek en immunotherapie
[Dr. Hans de Groot](#)
- Diëtetische ontwikkeling met aandacht voor voedingsconsequenties bij epitopen en de nieuwe richtlijn voor de diagnostiek van koemelkallergie in Nederland
[Berta Beusekamp](#)

De diëtistische diagnose, theorie

Bespreking van ingeleverde vragen en knelpunten door de deelnemers. De screening bij directe toegankelijkheid diëtetiek komt ook aan bod.

[Helga Merkun en Sacha Visser](#)

Lunch

De diëtistische diagnose in de eigen praktijk

Bespreking van knelpunten en casuïstiek van de deelnemers in kleine groepen. De casuïstiek is ingedeeld in thema's om verdieping mogelijk te maken.

[Begeleiding door: Berta Beusekamp, Hans de Groot, Jeanne de Jongh, Helga Merkun en Sacha Visser](#)

Ronde 1

Ronde 2

Pauze

De diëtistische behandeling, theorie

Bespreking van door de deelnemers ingeleverde vragen en knelpunten.

[Berta Beusekamp en Jeanne de Jongh](#)

De diëtistische behandeling in de eigen praktijk

Bespreking van knelpunten en casuïstiek van de deelnemers in kleine groepen. De casuïstiek is ingedeeld in thema's om verdieping mogelijk te maken.

[Begeleiding door: Berta Beusekamp, Hans de Groot, Jeanne de Jongh, Helga Merkun en Sacha Visser](#)

Ronde 1

Ronde 2

17.00 uur Wel thuis

Praktische gegevens

Schrijf je in op www.pitactief.nl

- Data** Tweedaagse post HBO cursus dinsdag 4 oktober en maandag 14 november 2011
Terugkomdag donderdag 24 mei 2012
- Locatie** Regardz De Eenhoorn, Amersfoort, direct tegenover het station
- Initiatief** PIT Actief in samenwerking met de netwerken Diëtist & Voedselovergevoeligheid (D&VO) en Voedsel Overgevoeligheid Overleg Diëtisten Academische Ziekenhuizen (VOODAZ)
- Participatie** Diëtisten Coöperatie Nederland en de Nederlandse Vereniging van Diëtisten
- Informatie** PIT Actief, E: scholing@pitactief.nl, T: 020-6266694/035-6024615
- Kosten** Inclusief consumpties en BTW

	Leden NVD/DCN	Niet-leden
tweedaagse cursus EN terugkomdag	€	€
- digitaal cursusmateriaal	545,00	610,00
- geprint cursusmateriaal	585,00	650,00
tweedaagse basiscursus		
- digitaal cursusmateriaal	390,00	450,00
- geprint cursusmateriaal	415,00	475,00
terugkomdag*		
- digitaal cursusmateriaal	190,00	240,00
- geprint cursusmateriaal	210,00	260,00

- Aanmelden** U kunt zich inschrijven via de website www.pitactief.nl → scholingen of door een digitale aanmeldkaart op te vragen via scholing@pitactief.nl

*Inschrijven voor alleen de terugkomdag kan na 1 oktober, als er dan nog plaatsen beschikbaar zijn.

Aanmelden verplicht tot betalen. Na schriftelijke afmelding tot uiterlijk 3 weken voor de cursus bent u alleen €20 administratiekosten verschuldigd. Afmelden na die datum is niet mogelijk, wel kunt u de cursus aan een collega overdragen.

- Accreditatie** Accreditatie voor diëtisten is aangevraagd bij de StADAP: 16 punten voor de tweedaagse cursus en 8 punten voor de terugkomdag. De 8 accreditatiepunten per cursusdag zijn gebaseerd op 5 contacturen en 3 uur voorbereiding.

Voedsel Overgevoeligheid Overleg Diëtisten Academische Ziekenhuizen (VOODAZ)

Het NVD-netwerk de VOODAZ streeft naar consensus op het gebied van voedselovergevoeligheid. Door uitwisseling van ervaringen en informatieoverdracht worden de kwaliteit en de uniformiteit in de dieetadviesverlening verhoogd. Uitgangspunten voor het bereiken van consensus zijn wetenschappelijke onderbouwing, praktische uitvoerbaarheid en evalueerbaarheid. Het ultieme doel is evidence based handelen.

Diëtist & VoedselOvergevoeligheid (D&VO)

D&VO zet zich in voor verdieping en overdracht van vakinhoudelijke kennis op het gebied van voedselovergevoeligheid met als doel onze cliënt met klachten op het gebied van voedselovergevoeligheid beter te kunnen adviseren. Hiervoor maakt D&VO gebruik van intercollegiale toetsing, casus bespreking, materiaalontwikkeling, ontwikkelen van cursussen voor collega's en het initiëren/ begeleiden van onderzoek gericht op dieetbehandeling bij voedselovergevoeligheid.

Nederlandse Vereniging van Diëtisten NVD (www.nvdietist.nl)

De Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD) stelt zich tot doel om de diëtist te positioneren en te profileren als de specialist op het gebied van voeding en gedrag in relatie tot ziekte en gezondheid.

Diëtisten Coöperatie Nederland (www.dcn.nu)

Diëtisten Coöperatie Nederland (DCN) is een landelijk netwerk van diëtisten met een eigen praktijk. DCN-diëtisten helpen cliënten bij het bereiken van een duurzame gezondheidswinst door op het individu toegespitste leefstijladviezen in combinatie met persoonlijke begeleiding.

PIT Actief (www.pitactief.nl)

PIT Actief maakt wetenschappelijke kennis toegankelijk voor professionals in de zorg. Voeding en gezondheid is ons vak.

NEDERLANDSE VERENIGING
VAN DIËTISTEN

